

sv. Alojzija. Pridi, dobri Slavko, pridi!“ A on leži v posteljici bolan, hudo bolan. Žalostna ga gledata skrbna roditelja in kako bi ne bila žalostna, ko vidita, da njiju jedinec toliko trpi? In vender mu ne moreta pomagati! — —

* * *

Zaspal je popóludne Slavko. Roditelja sta mu bila v sobi; oče je nekaj pisal, a mati je šivala pri šivalnej mizici. Večkrat se je obrnilo skrbno materino oko na malega bolnika, večkrat se jej je prikradel iz ljubečih prs žalosten vzdih.

— Morda pa vender ozdravi — reče naposled možu.

— Bog daj, ali le malo imam upanja, le poglej, kako ga je vzela bolezen. Tudi zdravnik dvomi, da bi ozdravel najin Slavko.

Ko sta se roditelja takó pogovarjala, stresel se je hkrati mali Slavko, sklonil se po konci v posteljici in plaho gledal po sobi.

— Mama, mama, kam je odšel? — vzkliknil je naglo.

— Kdo, dušica moja?

— Nù, oni mali deček. Kaj ga nisi videla malega dečka v belej srajčici? Malo popreje je bil pri meni, poprašal me, če grem z njim, da mi bo tam pri njem lepo in da ne bodem nikdar več bolan. In odpeljal me je nekam, sam ne vem, kam? O jejmina, mama, ali je bilo tam lepo. Prišli smo v velik vrt, tam je bilo vse polno otrok, skakali so po stezicah, trgali cvetice in peli, lepo so peli. Ko so ugledali naju, prišli so vsi k nama: „Nù, Slavko, si vender prišel k nam, zdaj nas pa ne zapustiš več!“ — upili so. In jaz — — — hotel je še dalje govoriti, ali hud kašelj mu je zapiral sapo.

— Mama, — — mama — — ne morem — — dih—a—ti — — stokal je sirotek.

— Slavko, Slavko, ne zapusti naju! — vzkliknila je plakajoča se mati in poljubljevala umirajočega sinčeka. Ovil je deček krčevito svoje tenke ročice okoli materinega vratu, zastokal je še nekolikokrat in zaprl za zmirom svoji modri očesci. Srečni Slavko! — —

Hitro so prihiteli k mrtvemu Slavku njegovi tovariši, natrgali v vrtu belih, snežnobelih lilij in ovenčali z njimi malega mrliča. Zahajajoče solnčeece je uprlo v sobo svoj svetli obrazek in poljubovalo sè svojimi žarki angeljsko, smrtnoblede ličeece Slavkovo. V vrtu pa je začel drobni slavček svojo večerno pesenco žgoleti. Vsem je bilo takó milo pri srci, vsem se je zdelo, da prepeva o srečnem Slavku, ki goduje svoj godovni dan pri dobrem Jezušku in svojem váruhu sv. Alojziju gori v zlatih nebesih — — —

Srečni Slavko! — — —

Naša mucika.

Jubeznivejše mucike, kakor je naša, ne dobiš na vsem svetu! — Otroci, vi mi ne verojamete in se mi celó smejete? No, da bi jo videli na svoje oči, govorili bi vse drugače. Čudili bi se jej in — prepričan sem — še celó s seboj bi jo hoteli vzeti. A jaz bi je ne dal za noben denar ne!

Rumena dlaka naše mucike je gosta in gladka kakor svila, dolgi repek je s kolobarčki lepo opasan, šapice ima neizrecno mehke in z brki okrašen gobček je tako ljubeznivo namrdnen, da se le težko vzdržujem, da bi je ne — poljubil nanj. Fej! — pravite; no, ne smete si misliti, da lovi naša mucika ostudne miši in podgane, kakor znabiti vaša! Ej, ona ima boljšo hrano; zato je pa tudi rejena kakor kak prašiček. Pridna je in poslušna. Po dnevi leži v vznožji moje postelje ter poredno gleda moje po sobi se podeče bratce, ali pa sedi na mehkem stolu poleg mene ter me prijetno godrnjaje opazuje pri učenji; po noči pa zleze na peč in tiho prede: „grr—grr—mav!“

Neko nedeljo pa — hudobni duh jo je morda zapeljal — ukradla je bila iz priprte omare očetu pripravljenega piščanca. Strašno se je raztogotila mati na tatico muciko!

„Takój pokličí sosedovega Petra, da jo nese utopit v graščinski ribnjak!“ — velela je mati dekli, ki je takój odšla.

„Mati, draga mati, nikar klicati Petra, ki je tako neusmiljen človek!“ — prosil sem mater sè solznimi očmi, a Peter je bil vže tu.

„Nikake milosti tatici!“ — reče mati. „Vže večkrat mi je kaj izginilo zaradi nje. Kaj bi redili spaka! Nič družega, kakor da žrè, a za miši in podgane se ne briga nič. Le v vodo ž njo!“

„Mati, prav lepo vas prosim,“ — dejal sem in glasno zajokal; „pustite jo živeti, ker je tako lepa! Tudi kradla ne bode več; jaz bodem vedno nánjo pazil! Ali čujete mati?“

„Nè, oče in jaz ukazujeva in — ubogati se mora!“ — rekla je resno moja mati in mi obrnila hrbet.

„Torej jo pa sam nesem v vodo!“ — vzkliknil sem, pobral svojo muciko od tal in odšel; hudobni Peter mi je sledil od zadej. Srce se mi je freslo v prsih od prevelike žalosti. Muciko umoriti, strašna misel! — Pri vsakej hiši sem poprašal, bi li ne hoteli vzeti mucike, a povsod so vže imeli vsaj po jedno.

„Vzemi, vzemi našo lepo, pridno muciko, Micika!“ — ponujal sem jo pri Koradeževih, pri zadnjaj hiši v našej vasi.

„Nesi lenega mačka kamor hočeš; mi raje sami snemo, nego da bi redili take nepotrebne živali!“ — zavrnila me je osorno sosedova Micika. Kaméno srce imajo nekateri ljudje! — —

Stal sem torej pri ribnjaku. Obupno upiral nekaj časa svoje oči v zeleno vodo, po katerej je plavalo nekaj črnih ribic. Nato sem začel ihteti; strastno sem pritiskal na srce svojo ljubeznivo muciko in — z vzklikom: „Odpusti, zlata mucika!“ — zagnal sem jo v sredo vode. Tožno je zamijavkala in se potopila, a takój prišla zopet k vrhu in se borila z valovi. — Neka tajna moč — menda moč ljubezni — me je gnala k vodi, skočil sem v kalno vodo in bredel k muciki. Ali predaleč sem zabredel v globočino, obleka se mi je napojila vode, težka postala in potapljati sem se začel poleg mucike.

Za življenje mi je predlo! Da ni priskočil Peter in me potegnil iz vode, ne vem če bi bil kdaj pisal o našej muciki.

Vsega premočenega me je prinesel Peter domóv k prestrašenej materi. No, kmalu sem se zavedel v mehkejši postelji. Mati mi je prinesla krepilnega čaja, sladkorja in povitice; vse, vse mi je znesla skupaj.

„Glej, otrok,“ karala me je dobra mati, „malo je manjkalo, da nisi utonil zaradi one sitne mačke. Hvala Bogu, da si živ, zdaj je zopet vse dobro!“

„Oj, da bi le ne bila utonila moja mucika; potem — dà, potem bi bilo vse dobro!“ — zastokal sem žalostno in si brisal oči.

In čuj! Ni li to — mijavkanje? — —

Mati odprè vrata in z velikimi skoki priteče v sobo moja ljuba mucika. Zadovoljna me pogleda, potem pa skoči na peč, da si posuši premočeno dlako in prede po navadi. —

Drugega dne sem bil vže popolnoma zdrav in se zopet igral sè svojo ljubo muciko.

F. G—kar.

= *Spickler*

Francozov grob.

Majhen páglavec sem še bil, ko me so oče prvič vzeli sè sebój v mesto! Kaj sem si mislil pri tem imenu, ne spominam se več, samó to še dobro vem, da sem v mestu, čakaje očeta, stal ob ograji lepega vrta in se čudil rdečim paradižnikom, ki jih prej še nikdar videl nisem. Kako so se mi zdeli slastni, kar ugriznil bi jih bil! Kaj je neki to, ker ni ne pomoranča niti navadno jabolko, mar je gosposko jabolko, ker je v mestu vse gosposko? To ugibaje ostavil sem z očetom mesto.

Domóv grede pa jo kreneva s ceste na stezo preko tako zvane „Francozove doline“ v nizkem pogorji, ki loči našo dolino od Kočevskega sveta.

„Greva pa tukaj,“ reče mi oče, „da vidiš, kje je pokopan Francoz!“

Jaz nisem umel niti besedice. Kdo in kaj je Francoz? To vprašanje mi je mešalo možjane. Neka grôza me je izpreletela, ko sva stopila v precej globoko dolinico, kjer je bilo ravno ob stezi nametanega precej dračja v kup. Tudi oče privržejo šibico, kar storim tudi jaz, češ, naj počiva mirno ta Francoz, kdor koli je vže bil.

„Vidiš,“ rečejo mi oče, „Francoza, ki tukaj leži, ubil je leta 1809. moj ded s puško, ki jo še zdaj hranim domá. Bili so to žalostni časi za našo vas in kraj sploh. Kakor mi je ded večkrat pripovedoval — saj mene takrat še ni bilo — bila je pridrla vojska divjih Francozov od Kočevja sem v našo dolino. Grôza je bilo vaščanov, ako so le slišali ime Francoza, in zdaj prihrumé oboroženi, vsi, kakeršni so res! Vsa dolina je bila vznemirjena. V bran so se jim postavili ravno tukaj na meji, in moj ded, Bog mu daj dobro, ubil je tega Francoza, ki počiva tukaj. Vsak, ki gre mimo, vrže kaj na njegovo gomilo; na tujej slovenskej zemlji je našel svoj pokoj, in bogvé, kje čaka zelena ruša nas, da nas vzprejme v svoje naročje? Molimo vsaj za njegovo dušo! —

Tesno mi je bilo pri srci, ko sem stopal ob očetovej strani. Mračiti se je bilo jelo, in iz domačega zvonika se je oglasil zvon, naznanjajoč: Zdravo Marijo. Nekako tajno je bilo vse tú, a jaz sem vender molil za Francoza, da-si nekdanjega sovražnika naše dežele, saj moramo moliti za vse ljudi. Saj smo vsi bratje. Danes se počasi zgublja tudi kup s Francozovega groba, malokdo se še zméni zanj, ali mene še spominja tudi zdaj, kadar koli grem mimo, minljivosti vsega. Vse mine, duh pa ostane! —

J. Kromar.